

Vax och guld

Att bli insläppt

När jag för tio år sedan började min tjänst som utbildningssamordnare för de ortodoxa kyrkorna i dåvarande Frikyrkliga studieförbundet samlade man dessa kyrkor under rubriken *Invandrar kyrkor*. Då var jag en svensk som konverterat till Ortodoxa kyrkan som skulle hjälpa dessa kyrkor att integreras i det svenska samhället. Idag har dessa kyrkor ett eget profilområde, *Ortodox bildning och kultur*, och det skulle vara otänkbart att de åter skulle kallas invandrar kyrkor.

Som svensk för tio år sedan befann jag mig innanför det typiskt svenska, men som ortodox under dessa tio år har jag fått uppleva vad det innebär att befinna sig utanför.

De som är innanför gör allt de kan för att befinna sig just innanför och talar därför om det som är unikt för dem. Ofta är det unika konstruerat bara för att tjäna sammanhållningen. Så är det till exempel med idén om det typiskt svenska.

I den politiska retoriken från missnöjesgrupperna talas det om att bevara det svenska som om något sådant verkligen existerar.

Utestängandets princip börjar inom var och en av oss. Den börjar som en rädsla för att förlora makten över sig själv i mötet med medmänniskan. När vi ger efter för rädslan börjar vi ta makten över varandra.

Paradoxen är att vi bara kan övervinna rädslan genom att vända andra kinden till och istället lära känna våra medmänniskor som de är och inte som de borde vara. Ger vi efter för rädslan börjar vi organisera oss mot de andra, skapar ideologier, politiska partier och börjar till sist systematiskt förfölja de andra.

Min bror visade i praktisk handling vad utanförskapet innebär genom att endast hålla upp en halv kopp kaffe till sin vän Sverigedemokraten och en full kopp till sig själv. Genom att hävda något unikt svenskt erbjuder vi bara en halv kopp kaffe till dem som inte uppfyller kriterierna.

Låt oss erbjuda varandra en full kopp!

*Michael Hjäl*m

PROFILSAMORDNARE
ORTODOX BILDNING OCH KULTUR

Det här numret av Vax och guld

tar på olika sätt upp frågan om identitet och hur den formas i dialog med andra. Identitet är egentligen en fråga om delaktighet i traditionen som ett pågående samtal. Något som inte minst är tydligt i kyrkans historia.

Om de kristnas situation i Irak

Leyla Assaf-Tengroth är filmare med en gedigen lista dokumentärer och spelfilmer i bagaget. Just nu håller hon på att slutföra en film om de kristnas situation i Irak. En film som Bilda varit med och stöttat för att sedan kunna använda i sitt bildningsarbete. Den 27 januari kommer filmen att ha premiär i Södertälje. Läs mer på sidan 2.

Också jag är jude!

Fader Misha skriver om de kristna rötterna i judendomen och vikten av att lära känna dem – för att förstå sig själv. Det jordiska och det himmelska Jerusalem hör samman, skriver han. Läs mer på sidan 4.

Den helige Efraim syrierns bidrag till den universella kyrkan

Biskop Macarie berättade i ett föredrag i våras om den helige Efraims betydelse för hela den universella kyrkan. Samtidigt som Efraim är en del av en asiatisk kristendom med tydliga semitiska drag, så har han haft djup påverkan på kyrkan i så väl öst som väst. *Vax och guld* publicerar ett referat av föredraget, du hittar det i sin helhet på bilda.nu/ortodox.

Vax och guld

är ett nyhetsbrev för ortodox bildning och kultur. I etiopisk-ortodox tradition står vaxet – sem – för det förgängliga och tidsbundna, som i sig rymmer det gyllene budskapet – werq – om tillvarons ansikte, ur bilden.

Gör en film om de kristna i Irak

Leyla Assaf-Tengroth är en väletablerad filmare med ett hundratal dokumentärfilmer och en och annan spelfilm bakom sig. Nu gör hon en film om de kristna i Irak, med premiär i Södertälje i januari 2011.

Leyla Assaf-Tengroth kommer ursprungligen från Libanon och har också bott i Afrika. Hon har filmat mycket i Mellanöstern och ja, i en stor del av världen. Ofta på platser präglade av sociala och politiska konflikter,

– Jag vill visa att bakom hudfärg och kultur är vi alla egentligen lika. Jag vill visa hur människor kämpar, deras styrka, deras vilja att leva. Min önskan är att uppmärksamma människor på vad som händer och engagera dem.

Hennes senaste projekt är en film om de kristnas situation i Irak.

–Jag är ju kristen, kommer från Libanon. Jag ser hur den kristna befolkningen i Mellanöstern försvinner och det gör mig väldigt sorgsen. Det är inte bara en religion som försvinner. I många länder utgör de ursprungsbefolkningen. Det är en stor skatt, ett stort arv som försvinner med dem. Jag vill dra uppmärksamheten till dem, få dem att stanna. Annars blir världen fattigare.

På väg till Irak

Leyla har varit och filmat i Irak många gånger. Hon har sett ett land som var rikt och vars befolkning mådde bra förvandlas till ett helvete på grund av krig, till en katastrof.

– Under det senaste kriget har det skett en massflykt av kristna från Irak. Jag har sett hur de lever i Libanon och vet att de har det ännu värre i Jordanien och Syrien. Det fick mig att vilja göra något.

Hon vill också bidra till att öka kunskapen i Sverige kring de kristna irakiernas situation.

– Det är väldigt viktigt att få förståelse för dem som är här.

Filmen följer en familj som har flytt från Mosul i Irak till Beirut. Men flera av deras släktingar är kvar i Irak. De har tvingats lämna sina hem och gett sig av till de byar i norra Irak där de har sina rötter. Dit är Leyla nu på väg.

– Det känns väldigt spännande och jag kommer vara mycket försiktig men är inte rädd – då hade det inte blivit någon film i mitt liv.

Premiär i Södertälje

Filmen kommer att ha premiär på Estrad i Södertälje den 27 januari. Den blir ett avstamp för en samtals- och seminarieatsning som Bilda gör för att vidga samtalet om flyktingskap och samexistens. Joachim Främberg på Bilda berättar:

Leyla Assaf-Tengroth har filmat på många platser runt om världen. Hon kommer själv från Libanon och har återvänt många gånger till Mellanöstern för att berätta om människor som kämpar för att få leva sina liv.

Joachim Främberg, Studieförbundet Bilda, samarbetar med Leyla Assaf-Tengroth kring att fördjupa samtalet kring flyktingskap och samexistens. Premiären av hennes film om de kristna i Irak blir också avstamp för en samtals- och seminarieatsning.

– I Irak och andra länder i Mellanöstern pågår en enorm kulturförstörelse där mångfald förvandlas till enfald. Det för flyktingströmmar till vårt land och här kan vi istället se ett enhetssamhälle gå mot ett mångfaldssamhälle. Det är intressant att spegla de konsekvenser det får och fördjupa samtalet omkring detta. Det är ju också i hög grad aktuellt med tanke på valresultat och annat.

Joachim Främberg tänker sig en bred fortsättning med flera olika samarbetspartners från kyrkorna men också med muslimska och judiska grupper.

– Filmen handlar om en kristen minoritet i Mellanöstern men deras erfarenheter har ju universell relevans. På andra håll är det andra grupper som drabbas. Vi måste försöka se den helheten.

Magnus Nordqvist

Sankt Ignatios har öppnat

Sankt Ignatios teologiska seminarium har slagit upp sina portar i Södertälje. Nu läser ett drygt tiotal elever på den första utbildningen vid seminariet.

Sverige har fått sitt första ortodoxa teologiska seminarium, Sankt Ignatios i Södertälje. Undervisningen startade i augusti då lärare och elever på Introduktionsår i ortodox teologi och tradition möttes för första gången.

Det har varit lite förändringar i gruppen, men elevantalet har stabiliserats runt tio. Bland de studerande finns elever från både bysantinska och orientaliska kyrkor.

Tanken med Introduktionsåret är att det ska utvecklas till "ett år åt kyrkan", en naturlig del av ortodoxa ungdomars utbildning.

Seminariet, som så småningom kommer att växa med fler kurser, har ambitionen att ge en teologisk utbildning som inte

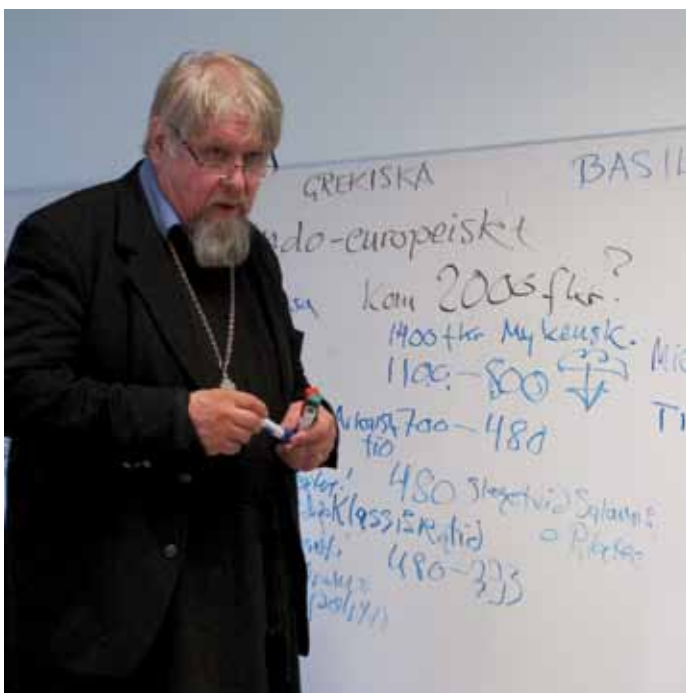
bara håller en god akademisk nivå, utan också är förankrad i den ortodoxa kyrkans tro och liv. Ett gemensamt böneliv för lärare och elever är därför en viktig del av utbildningen.

– Det här är det roligaste jag gjort. Jag har läst teologi på universitet tidigare, men det här är annorlunda, säger Daniel Öhrvall, en av eleverna.

Sankt Ignatios seminarium är tillsvidare inhytt i Sankt Mina, den koptisk-ortodoxa stifts kyrkan i centrala Södertälje, där biskop Anba Abakir har sitt residens. Som värd för seminariet inledde han den första dagen med en föreläsning om betydelsen av ödmjukhet.

På seminariet strävar man efter att praktisera en ödmjukhetens pedagogik där målet för såväl lärare som elever är att "lära sig lära".

Bakom seminariet står Botkyrka folkhögskola i samarbete med Studieförbundet Bilda och i nära dialog med de ortodoxa kyrkorna.

Också jag är jude!

Kristendomens rötter i judendomen är lika odiskutabla som de stundom varit förnekade och föraktade. Men vi kan aldrig riktigt förstå oss själva – utan den andre.

”Huvudplatsen för den ortodoxa kristna kulturen, det ortodoxa kyrkorummet, kan aldrig förstås utan en tydlig koppling till det jordiska och till det himmelska Jerusalem.” skriver fader Misha Jaksic här nedan.

Temat fördjupas också i ett samtal den 12 oktober i Kristi förklarings ortodoxa kyrka under ledning av Maynard Gerber, kantor i judiska församlingen och fader Misha Jaksic. Kvällen är ett samarbete mellan Bilda och Samarbetsrådet Judar och Kristna

”Också jag är kristen!” Dessa ord var de första kristnas vanligaste trosbekännelse, inför valet att avsäga sig sin tro och leva, eller bekänna den och dö martyrdöden. Dessa ord var vanligen de första kristnas frimodiga avståndstagande ifrån den romerska hedniska kejsarkulturen, och bekännandet av Gud och Hans Kristus som den ende tillbedde Konungen.

Sannolikt har kristendomen i världen aldrig haft en starkare inneboende spirituellt kraft än just under sina första århundraden av martyrium; innan kejsare, hela stater och kontinenter blev kristnade; innan kristendomen – som i efterföljelse av sin Herre och till sitt väsen primärt definieras och levs eskatologiskt, i frid och martyrium – i tid och rum understundom kom att brukas till sin raka motsats: förtryck, förföljelse och politisk dominans – då *martyria* kunde ersättas av inkvisition, *diakonia* av pogromer, *koimonia* av tvångsanslutningar.

När jag som ortodox kristen förutomstående skall förklara grunden till Kyrkans liv i världen och hennes pilgrimsvandring genom historien, kan jag aldrig kringgå Kyrkans rötter i judendomen och hennes rötter i eskaton, i Guds Rike. Utgångspunkten är alltid judendomen utifrån ett eskatologiskt perspektiv (Luk 2:32); Guds löfte till jordens alla folk genom patriarken Abraham, himmelrikets medborgarskap till alla människor genom den ur döden uppståndne Jesus Kristus.

Den åttonde dagen

Huvudplatsen för den ortodoxa kristna kulturen, det ortodoxa kyrkorummet, kan aldrig förstås utan en tydlig koppling till det jordiska och till det himmelska Jerusalem. Det är för den ortodoxe kristne förlängningen av Templet i Jerusalem, som platsen för människans möte med levande Gud genom Hans Messias, Kristus. Det är platsen där det eviga möter det timliga. Platsen där det Allraheligaste sätter ett gudomligt avtryck i en värld av materiell

Marc Chagall förutsåg redan 1938 Shoah, den stora Förintelsen och framställde den i sitt verk *Den vita korsfästelsen*.

förgänglighet; där den frälsningstörstande skapelsen frambär sina böner som en rökel-sens väldoft; där människoröster harmoniskt förenas med kerubernas sång inför Guds tron; där offret, det oblodiga offret av bröd och vin, frambärs, för att genom Andens gudomliga förädling ges till den dödliga människan, som en direkt och hemlighetsfull delaktighet av Kristi kropp och blod, himmelrikets måltid i tid och rum.

Den kristna ortodoxa årscykeln har, liksom den judiska, sin början i den första höstmånaden, tiden för budordens och lagens givande; början på vandringen från slaveriet till friheten i Guds Rikes förlovade land. Den åttonde dagen, som en eskatons dag, har sin utgångspunkt i judendomen och är markerad i de Kyrkans tre heliga Mysterier (sakrament) som tydligast är en tidens ingång i evigheten: dopet, eukaristin och äktenskapet. Sabbaten, Guds och hela skapelsens vilodag, rekapituleras i Kristi gravvila under den stora Sabbaten och i Hans nyskapelse genom Uppståndelsen på veckans första dag, tillika skapelsens åttonde dag, evighetens dag, som leder skapelsen, tid och rum, in i evigheten.

Denna evighet tar sin konkreta gestaltning i skapelsen genom Guds evige och enfödde

Sons människoblivande, då nasaréen Jesus föds av en judisk mor i kung Davids stad Betlehem. Himmelens släktskap med jorden, förmälningen mellan den tillkommande Brudgummen och den väntande bruden, Guds närmaste och mest omedelbara möte med människan i Inkarnationens under, sker inom det förbund Gud slutit med Israel. Att Guds människoblivne Son är jude; att Hans moder, Gudaföderskan Maria, är judinna; att Hans tolv apostlar, förlängningen av israel tolv stammar, är judar, binder samman alla världens folk och stammar med Guds Israel och det judiska folket.

Ett oupplösligt släktskap

Följaktligen finns ett oupplösligt släktskap mellan judendomen och kristendomen, ett släktskap som i historien, dessvärre, ofta präglats av fientlighet, misstro och spänningar. Möjligen kan dessa spänningar psykosocialt liknas vid oundvikliga slitningar av banden mellan förälder och barn – i barnets växande och stärkande av den egna identiteten i relation till föräldern, och föräldrarnas förtvivlan över barnets nyvunna insikter, vilka till synes hamnar i konflikt med arvet från föräldern. Ändå är den barnskapets gåva – som vår himmelske Fader ger oss genom Helig Ande – förverkligad och bemyndigad i Guds Son, människoblivnen som juden Jesus Kristus. Hur skulle vi kunna anamma detta barnskap, detta släktskap, om vi samtidigt skulle förneka hela det sammanhang inom vilket Herren Jesus Kristus föddes, levde, dog, uppstod från de döda, uppsteg till himmelen och Guds Faderns högra sida, för att därifrån återkomma i härlighet?

Den första tiden av parallell samlevnad mellan judendomen och kristendomen var en slags religionsemancipationens tid. En växande kristendom ansåg sig behöva utkristallisera sitt liv och sin trosgemenskap, finna sin växt inom det nya Förbundet, grundat i Kristi uppståndelse och seger över döden. I samband med detta stadfästes även vissa kyrkokanon, kyrkoregler, som tydligt separerar kristendomen från dess givna kulturella judiska kontext; kyrkoregler, som möjligen, då det begav sig, kan ha haft överlevnaden som en bevekelsegrund, men som ingalunda, varken då eller nu, kan eller får ses som kristendomens och Kyrkans grundstenar eller bärkraft:

Den kristne skulle till exempel inte bada med en jude. Men var det inte med en jude vi steg ned i dopets bad, vår uppståndelses källa?

Den kristne fick inte anlita en judisk läkare. Men var det inte en jude som botade oss alla från själva dödens sjukdom?

Den kristne skulle aldrig ta emot det judiska osyrade brödet. Men var det inte just en jude som gav sig själv åt oss som det levande brödet av vilket vi aldrig någonsin skall hungra? Ödmjukhetens stilla och tysta stämma över-

röstar och tystar alla de högljudda röster, som under två millennier förnekat eller velat ha ogjort ett oupplösligt släktskap: ”Herre, men hundarna äter ju smulorna som faller från deras herrars bord.” (Matt 15:17)

Sitt hemskaste och vidrigaste ansikte

Historien och denna förgängliga värld har kunnat vända sitt hemskaste och vidrigaste ansikte mot det judiska folket, genom förstörelse, fördrivning, förskingring, förföljelse, förintelse. Även många ortodoxa kristna igenkänner i detta delar av sin historia. Den judiske konstnären Marc Chagall förutsåg redan 1938 *Shoah*, den stora Förintelsen som stod för dörren, i bilden av den korsfäste juden Jesus Kristus, konstverket som skulle komma att kallas ”Den vita korsfästelsen”. Över den mörka bakgrunden av pogromers och förintelsers kaos – med brända och skövlade hus och synagogor och antisemitiska rövarbands härjningar – svävar Herren Jesus Kristus, återigen korsfäst tillsammans med sitt folk. Bland bildens detaljer urskiljs legendens ständigt vandrande jude, som med hela sitt historiska, religiösa och kulturella arvegods i ett knytnyck på ryggen, hastar vidare genom den nyckfulla historien, som inte tycks vilja erbjuda honom ett härbärge (Matt 8:20). Förföljelsens förtvivlan får ett ansikte i den man som bär en skylt på bröstet. Av någon anledning skall Chagall ha tagit bort den text han ursprungligen skrivit på skylten. Och visst, texten skulle ändå ha blivit till en slags tautologi. Även utan texten är bildens budskap nästan övertydligt givet. Djupt berörd av den Gudsrikets harmoni, som den korsfäste Kristus utgjuter över hela det kaos som präglar avgrunden i bildens bakgrund, gör jag Herren Jesu Kristi folks ord till mina egna: ”Också jag är jude!”

Fader Misha Jaksic

Fader Misha Jaksic skriver om kristendomens relation till judendomen.

En kedja av traditioner

På Mötesplats Södertälje i våras höll biskop Macarie från den rumänsk-ortodoxa kyrkan en föreläsning om den helige Efraim Syrierns arv i den bysantinska kyrkan. Föreläsningen blev en vacker bild av hur det genom alla ömsesidiga förbindelser och beroenden mellan kulturer och traditioner skiner en gemensam Tradition. Vi publicerar här en kortare artikel baserad på föredraget, men det finns att läsa i sin helhet på bilda.nu/ortodox.

Den Ortodoxa kyrkan är en kedja av värdefulla traditioner. Den syriska kristenheten har lämnat viktiga bidrag till den universella kyrkan, och det viktigaste av dessa är den helige Efraim.

Vad gör den helige Efraim så tilltalande för hela Kyrkan? frågar sig biskop Macarie. Han räknar, med hänvisning till professor Sebastian Brock, som också deltog i seminariet, upp en lång rad skäl till detta:

Hans skickliga användning av poetiska symboler och metaforer för att föra fram ett teologiskt budskap; hans unika vision av och djupa förståelse av det monastiska livet; och inte minst framträder han som en representant för de infödda asiatiska och afrikanska kristna traditionerna, som på grund av förtryck undsluppit den triumfalism som emellanåt vanställt kristendomen i så väl öst som väst.

”Han företräder en hjärtats och känslans teologi; inte en cerebral religion. En teologi som inbjuder läsaren att inte bara tänka, utan också uppleva. Hans poesi och användning av symboler slår vakt om inkarnationens och frälsningens mysterium, och lockar hjärtat djupare in i dem, men inte endast för att förklara dem rationellt och utifrån. Det är en inbjudan att komma in på insidan. Genom att uttrycka teologin poetiskt, överskrider den helige Efraim gränserna för en strikt dogmatik, men undviker samtidigt grundläggande fel.” sammanfattar biskop Macarie.

I mars ägde *Mötesplats Södertälje* rum i Sankt Afram syrisk-ortodoxa katedral. Medverkade gjorde Sebastian Brock, en av världens främsta kännare av tidig syrisk kristendom och författare till boken om den helige Efraim syriern, *Det upplysta ögat*, som denna dag lanserades på svenska, och biskop Macarie från Rumänsk-ortodoxa kyrkan. Bakom arrangemanget stod Bilda tillsammans med Botkyrka folkhögskola/Sankt Ignatios och bokförlaget Anastasis.

Ömsesidig påverkan

Ryktet om den helige Efraim och även hans många skrifter kom att spridas långt utanför den syriska kulturkretsen.

Framför allt skedde detta genom den grekiska monastiska litteraturen. Långt ifrån allt som tillskrivs honom är autentiskt i en vetenskaplig mening. Men det kan ändå ses som ett uttryck för "hans stora auktoritet och berömmelse" som biskop Macarie uttrycker det.

Från grekiska översattes dessa texter till latin och influerade germansk och anglo-saxisk litteratur. Influenser från Efraim kan exempelvis spåras hos Hildgard von Bingen.

Genom Abraham av Smolensk och hans lärjunge Efraim nådde hans texter den slaviska kulturen. På 1700-talet översattes hans texter från grekiska till rumänska i rumänska kloster.

Många av Efraims skrifter översattes också direkt från syriska till arabiska och användes framför allt i de melkitiska klostren i Palestina.

Efraim var muntligt känd i Armenien och när det Armeniska alfabetet uppfunnits kom Efraims poetiska stil att imiteras där. Detsamma skedde i Egypten och Etiopien.

Forskare vill göra en distinkt åtskillnad mellan den "syriske Efraim" och den "grekiske Efraim". Men biskop Macarie anser, bland annat med stöd av Sebastian Brock, att man kan driva denna för långt. På ett djupare plan finns en samstämmighet.

"Vi inte kan tala om en rent syrisk Efraim, opåverkad av hellenistiska influenser, av samma anledning som vi inte kan tala om någon grekisk Fader opåverkad av semitiskt inflytande. De här två stora kulturerna har varit i utbyte med varandra för länge för att inte påverka varandra."

Rabbinska traditioner

Biskop Macarie lägger stor vikt vid det judiska arvet i Efraims texter.

"Den judiska och semitiska världen är den naturliga miljön för Efraim. Det är också materialet av vilket han gjuter och skapar sin teologi. Han tar användning av många rabbinska metoder, idéer och koncept, för att visa att Kristus är Messias. Och det verkar som att han gör detta utan att säga emot den judiska textutläggningen; istället tar han samma metodologiska väg och lägger till den sin personliga tro på Kristus."

Liksom andra syriska författare uttrycker Efraim sina egna uppfattningar med hjälp av de olika traditioner som fanns i kulturerna som omgav honom. Och han gör inte alls kritiska kommentarer om judar och judendom som många av de grekiska fäderna hade för vana.

"Elena Narinskaya drar slutsatsen att Efraim skrev för en så vid publik som möjligt, och troligtvis också vände sig till judar."

Den helige Efraims inflytande stannar inte vid den skrivna teologin. Han har en viktig roll för hur hymndiktningen utvecklades. Bland annat finns det tydliga influenser av hans diktning hos Romanos. Detsamma gäller ikonografin, där hans symbolspråk hållits vid liv.

Biskop Macarie sammanfattar:

"Jag vill understryka Efraims betydelse som poet för hela den Ortodoxa Kyrkan, som en av dem som bidraget till utformandet av den vackraste och viktigaste poesin i Kyrkan. Om inte alltid nämnd och sällan känd i sin helhet är Efraim en viktig länk i kedjan av den evigt förmedlade tron."

Refererat av Magnus Nordqvist

Konsulenter

Studieförbundet Bilda bedriver verksamhet över hela landet. Ortodox bildning och kultur har sju anställda konsulenter. Är du intresserad och vill ha mer information är du välkommen att höra av dig. Du kan också läsa mer på www.bilda.nu/ortodox

Profilsamordnare:

Michael Hjälml

Tel 08-727 17 09 (samma nummer för mobil)

SMS: 070-416 75 28

Mejl: michael.hjalm@bilda.nu

Regionansvariga:

Pierre Aziz Nehme, Bilda Öst (hösten 2010 vikarierande profilsamordnare)

Tel: 08-727 18 09 (samma nummer för mobil)

SMS: 0706-19 18 09

Mejl: pierre.aziz.nehme@bilda.nu

Yuhanes Kurt, Bilda Väst

Tel: 0322-795 93

Mobil: 0706-849470

Mejl: yuhanes.kurt@bilda.nu

Ephraim Caan, Bilda Sydöst

Tel: 013-31 28 34

Mobil: 0702-17 42 74

Mejl: ephrain.caan@bilda.nu

Nuri Özer, Bilda Svealand

Tel: 021-15 02 20

Mobil: 070-250 48 02

Mejl: nuri.ozzer@bilda.nu

Verksamhetsledare:

Susanne Ayoub, Bilda Öst

Orientalisk-ortodox bildning

Tel: 08-727 18 25 (samma nummer för mobil)

SMS: 0708-18 35 88

E-post: susanne.ayoub@bilda.nu

Joachim Främberg, Bilda Öst

Bysantinsk-ortodox bildning

Tel: 08-727 18 03 (samma nummer för mobil)

SMS: 0709-71 18 56

E-post: joachim.framberg@bilda.nu

Centrum för östkyrkliga studier och bildning utreds

Ett centrum för östkyrkliga studier och bildning i Södertälje har diskuterats under ett drygt år. Idén väcktes på allvar på en inter-ortodox konferens i Södertälje våren 2009. Sedan dess har den fått allt klarare konturer. Även Stockholms katolska stift har uttryckt intresse för att finnas med.

Tanken är att skapa en plats i Södertälje dit flera olika verksamheter kan knytas och som tydligt präglas av kyrkornas kultur och spiritualitet.

Under hösten har Michael Hjälml i uppdrag att undersöka förutsättningarna och föreslå hur ett center kan byggas upp med start under kommande år. Just nu görs bland annat intervjuer med representanter för kyrkorna och andra möjliga samarbetspartners.

Vax och guld

Vax och guld ges ut av Studieförbundet Bilda fyra gånger per år. **Nästa nummer kommer ut den 17 december.** Manusstopp är den 6 november.

Ansvarig utgivare Michael Hjälml **Redaktionskommitté** Magnus Nordqvist (redaktör), Joachim Främberg och Susanne Ayoub **Layout** Boel Algulin

Vill du komma i kontakt med Vax och guld så skicka ett mejl till info@magnusnordqvist.se eller ring 0706-47 80 78. För ej beställt material ansvaras ej. Vill du prenumerera på Vax och guld, anmäl det till vaxochguld@bilda.nu

Returadress:
Studieförbundet Bilda
Box 79
125 22 Älvsjö

B

Årlig körfestival

SOKU (Syrisk Ortodoxa Kyrkans Ungdomsförbund) anordnar sin årliga körfestival, som är ett av de största syrisk-ortodoxa arrangemangen i Sverige. I år äger körfestivalen rum i S:t Afrems Syrisk Ortodoxa Katedral i Södertälje, lördag 13 november. Med välsignande närvaro av stiftets biskop Dioscoros Benjamin Atas och prästerskap, deltagande av tiotal körer från de lokala församlingarna samt en kyrka full av ungdomar och folk, kommer detta att bli en välsignad och berikande dag, fylld av gemenskap och av tusenåriga hymner som sjungs av ungdomar i dag.

Nytt för i år är att festivalen även kommer att sändas live i den syrianska tv-kanalen Suryoyo Sat. För mer information, besök SOKUs hemsida: www.soku.org

En kyrka växer fram

S:t Melke Syrisk Ortodoxa Kyrka i Bergsjön, Göteborg, bygger en ny kyrka som beräknas vara klar till sen höst eller vintern 2010.

Förutom en stor och vacker syrisk-ortodox kyrka, kommer byggnaden (byggnaderna) även bli ett kulturcentrum. Ett lyft för stadsdelen Bergsjön! Församlingen planerar flera aktiviteter och en höstgala som stöd för kyrkobygget. Besök gärna kyrkans hemsida www.mormalke.com.

Studiecirklar i Ortodox tro i Göteborg

Nu i höst startar två studiecirklar för ortodox kristen tro, i Göteborg. Kurserna hålls av Mikael Fälthamar, färdig teologstudent vid Göteborgs Universitet samt prästkandidat.

En av cirkarna/kurserna är på grundnivå, medan den andra cirkeln är fördjupning/påbyggnad. Mer info finns på: <http://gastochframling.wordpress.com/ortodox-studiecirkel/>

UI sprider kunskap om Herrens bön

Ungdomsinitiativet inom syrisk-ortodoxa ärkestiftet är i färd med att trycka upp vackra små kort med Herrens bön på syriska och svenska, och även en del korta fakta om bönen.

– Vi vill sprida en medvetenhet kring Herrens bön. Vi hoppas nu på att få se ungdomar stärkas och beröras av denna fascinerande bön, förklarar Robert Ablahad, ordförande för Ungdomsinitiativet.

Korten kan beställas från UI:s kansli.

Ord från fäderna

Allt tillsammans är gott när vi tror i kärlek.

IGNATIUS AV ANTIOKIA (CA 35–108)

Lyckad utbildning syrisk-ortodox kyrkomusik

I våras hölls den första Lära för att leda-utbildningen i syrisk-ortodox kyrkomusik i Göteborg. Ett 20-tal deltagare från församlingar i Västsverige deltog i en mycket lyckad utbildning under ledning av Issa Habil.

Ortodox bildning och kultur – ledarutvecklingsprogram hösten 2010

Lära för att leda är ett utbildningsprogram inom Studieförbundet Bilda. Det vänder sig till dig som är och vill utvecklas som ledare i din kyrka. Det är uppbyggt så att du har flera möjligheter till fördjupning inom olika områden och ämnen.

I höst börjar bland annat en ny omgång utbildningar inom Teologins hus och Kyrkomusikens hus i Stockholm och Språkets hus i Norrköping.

Planerade kurser under hösten 2010:

Teologins hus • Fördjupning 1 – nya deltagare: 13 november, Marielund stiftsgård, Ekerö. Ansvarig: Michael Hjältn

Språkets hus • *Klassisk syriska/Leshono Suryoyo* • Fortsättningskurs för dem som gått Fördjupning 1 under 2009 och 2010. 12–13 november, Marieborgs kursgård, Norrköping. Ansvarig: Elias Seven

Kyrkomusikens hus • Fördjupning 1 – nya deltagare. 13 november, Marielund stiftsgård, Ekerö. Ansvarig: Paul Nordgren

Läs mer och anmäl dig på www.bilda.nu/ortodox. Möjlighet till logi finns för er som behöver komma tidigare på fredagskvällen för kurserna på Ekerö.